

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/62/2019
Identifikačné číslo spisu: 5717209545
Dátum vydania rozhodnutia: 15.12.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5717209545.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Věry Petříkovej. a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobcu žalobkyne: T. I., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXX/X, D., proti žalovanému: BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, so sídlom Boulevard Haussman 1, 75009 Paríž, Francúzsko, IČO: 542 097 90, konajúceho na území Slovenskej republiky prostredníctvom BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky, so sídlom Karadžičova 2, Bratislava, IČO: 47 258 713, právne zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária Nagyová Tenkač, s. r. o., so sídlom Ružinovská 42, 01 Bratislava, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a iné, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. . 6Csp/126/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. októbra 2018 sp. zn. 10 Co 208/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného z a m i e t a.

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. marca 2018č. k. 6 Csp 126/2017-115 I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 960 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 960 eur od 25.7.2017 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, Vo zvyšnej časti žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia a primeraného finančného zadosťučinenia zamietol.

1.2.Nestotožnil sa s tvrdením žalovaného o nedostatku procesnej podmienky spočívajúcej v nesprávnom označení žalovaného. Zo spôsobu označenia žalovaného ako aj z obsahu listín mal zrejmé, že žalobkyňa sa domáhala ochrany voči právnenému nástupcovi obchodnej spoločnosti Cetelem Slovensko, a.s. Zdôraznil, že prijatie argumentácie žalovaného by bolo v rozpore s princípmi civilného procesu, najmä v spore s ochranou slabšej strany. Žalobkyňa ako priemerný spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojich práv logicky označila za žalovaného subjekt, s ktorým komunikovala ohľadne zmluvy.

1.3.Okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nie je v rozpore s právnou úpravou, pretože neuvedenie rozpisu splátok na samostatnú istinu, úroky a poplatky taktiež

nemôže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku, čo je najdôležitejší faktor pri aplikácii ochrany práv spotrebiteľa. Uvedené je aj v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.11.2016 C-42/15. Naopak, pokiaľ ide o zmluvu o revolvingovom úvere, okresný súd dospel k záveru, že táto neobsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti. V zmluve absentuje údaj o výške priemernej RPMN a nebola uzavretá v písomnej forme, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. K nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia uviedol, že prihliadal na vznesenú námietku premlčania. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalobkyňa uhradila na úver celkovo sumu 914,54 €, pričom podľa zmluvy bola povinná uhradiť 811,44 € (posledná úhrada dňa 04.02.2015). Na revolvingový úver uhradila sumu 2.703,70 €, pričom vyčerpala celkovo sumu 1.798,66 €, naposledy vo výške 600 € dňa 16.11.2015. Za obdobie od 22.06.2015 (od tejto doby už nešlo o premlčané splátky) uhradila splátky v celkovej výške 960 €. OZ, ktorú sumu uložil žalovanej vydať žalobkyni, vo zvyšku uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia pre premlčanie, ktoré bolo vznesené žalovanou zamietol. Nárok na primerané finančné zadost'učinenie vo výške 300 € zamietol ako predčasne .podaný.

1.4.Právne vec posúdil podľa §§ 52 ods. 1, § 451 ods. 1, 2, § 107 ods. 1, 2§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ,§ 9 ods. 2 písm. j), y), § 11 ods. 4 Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a § 1b Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z.

2.Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie sporových strán rozsudkom z 25. októbra 2018 sp. zn. 10 Co 208/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nárok na náhradu odvolacieho konania nepriznal . V odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie aj dôvodmi ním uvedenými v rozhodnutí.

2.1.Na zdôraznenie správnosti dôvodov v rámci odvolacích námietok žalovaného, dal do pozornosti princíp zvýšenej ochrany spotrebiteľa ako spoločenskej hodnoty postavenej na roveň hodnôt verejného poriadku. Výslovil, že takáto súdna ochrana nie je o neprimeranom podporovaní spotrebiteľov, ale o zamedzení nekalosti dodávateľov. Zároveň ide o splnenie si pozitívneho záväzku štátu z medzinárodnej zmluvy o fungovaní Európskej únie prispievať aktívnou ochranou (slabšieho) spotrebiteľa v záujme vyššej kvality života ľudí v európskom hospodárskom priestore. Z opísaného aspektu (ako náležite uviedol už okresný súd) je neprijateľným striktné formalistické tvrdenie odvolateľa o nedostatku žaloby spočívajúcom v nesprávnom označení žalovaného subjektu. Prístup okresného súdu, ktorý akceptoval konanie žalobkyne, ktorá - nesporne ako laik v oblasti práva obchodných spoločností - primárne v žalobe označila tak právneho predchodcu žalovaného, ako aj samotného žalovaného (najskôr s dodatkom pobočka zahraničnej banky) v reakcii na obsah listín/písomností zasielaných jej práve žalovaným (napr. č.l. 12 spisu - pečiatka obsahujúca označenie pobočky, t.j. sám žalovaný spôsobil predmetné nejasnosti), a následne označenie žalovaného upravila/upresnila (č.l. 43 spisu), nie je neprimeraným aktivizmom súdu (ako sa to snaží podsúvať žalovaný) naopak, (takýto prístup súdu) žiadúcim spôsobom posilňuje materiálny prvok v jeho rozhodovaní. Rozoberaná vada žaloby nepredstavuje nedostatok procesných podmienok konania, uzavrel odvolací súd.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodil z ustanovenia § 420 písm.b/ a f/ CSP. Dovolaním napadnutý rozsudok považoval za zmätočné rozhodnutie, nakoľko žalobkyňou označený subjekt ako žalovaný (CETELEM SLOVENSKO a.s., Panenská 7, 812 36 Bratislava, IČO: 35 787 783, právny nástupca: BNP PARIBAS PERSONÁL FINANCE SA pobočka zahraničnej banky, so sídlom Karadžičova 2, 821 08 Bratislava, IČO: 47 258 713.) ku dňu podania žaloby ani následne v priebehu celého súdneho sporu nemal právnu subjektivitu. Spoločnosť CETELEM SLOVENSKO a.s.. však zanikla ku dňu 30.06.2016 v dôsledku zlúčenia. Jej právnym nástupcom je BNP PARIBAS PERSONÁL FINANCE SA, so sídlom Boulevard Haussmann 1,75009 Paríž, Francúzsko. Súdy v základnom konaní nepostupovali v súlade s ustanovením § 61 a 62 CSP hoci mali konanie zastaviť pre nedostatok procesných podmienok (procesnej spôsobilosti žalovaného).Súd prvej inštancie, čo prevzal aj odvolací súd, nahradil (zmenil) označenie žalovaného , bez toho, aby takýto postup mal základ v procesnom práve. Súdy mu v dôsledku tohto nesprávneho procesného postupu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo

k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Dovolateľ mal za to, že v danom prípade došlo k arbitrárnemu rozhodnutiu, rozhodnutia súdov v základnom konaní sú založené na enormnom nesprávnom výklade rozhodujúcich ustanovení CSP, ako a je rozpore s doterajšou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu SR. Navrhol ,aby boli oba rozsudky súdov nižších stupňov zrušené a konanie bolo zastavené.

4.Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadřila.

5.Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“, „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), riadne zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie je nedôvodné.

6.Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

7.V danom prípade žalovaný uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. b/ CSP podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu.

8. Podmienkou, aby niekto mohol byť stranou v civilnom procese je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť stranou v konaní znamená spôsobilosť subjektu mať procesné práva a povinnosti. Ide teda o procesnú subjektivitu. Civilný sporový poriadok v § 61 stanovuje, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Odkazuje teda na hmotné právo. V sporovom konaní zákon za strany sporu označuje žalobcu a žalovaného (§ 60 C.s.p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či žalobca alebo žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (t. j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná aktívna alebo pasívna legitímácia).

9.Podľa § 161 ods. 1 C.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Podľa § 161 ods. 2, 3 C.s.p. ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 129 ods. 1 C.s.p. ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení podľa odseku 1 súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho treba doplniť alebo opraviť a poučí o možnosti podanie odmietnuť (§ 129 ods. 2 C.s.p.). Ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať (§ 129 ods. 3 C.s.p.). Ak sa podanie opraví alebo doplní v celom rozsahu v súlade s výzvou podľa odseku 1 najneskôr do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí podania, o odvolaní proti tomuto uzneseniu môže rozhodnúť súd, ktorý ho vydal (§ 129 ods. 4 C.s.p.).

V zmysle citovaného § 161 ods. 1 C.s.p. medzi procesné podmienky treba zaradiť procesnú subjektivitu, t. j. spôsobilosť byť stranou sporu. V prípade jej nedostatku má súd povinnosť vyvodiť procesné dôsledky, ktoré mu zákon ukladá

Podľa § 132 ods. 1 C.s.p. v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

Podľa § 133 ods. 2 C.s.p. právnická osoba sa v žalobe označuje názvom alebo obchodným menom, adresou sídla a identifikačným číslom organizácie, ak je pridelené.

Podľa § 134 C.s.p. zahraničná právnická osoba sa v žalobe označuje názvom alebo obchodným menom, adresou sídla, prípadne iným identifikačným údajom.

10.V preskúmvanej veci súdy v základnom konaní veci meritórne prejednali so žalovaným, pričom zo spôsobu označenia žalovaného ako aj z obsahu listín mali zrejmé, že žalobkyňa sa domáhala ochrany voči právnomu nástupcovi obchodnej spoločnosti Cetelem Slovensko, a.s. mali za to, že žalobkyňa primárne v žalobe označila tak právneho predchodcu žalovaného, ako aj samotného žalovaného (najskôr s dodatkom pobočka zahraničnej banky) v reakcii na obsah listín/písomností zasielaných jej práve žalovaným (napr. č.l. 12 spisu - pečiatka obsahujúca označenie pobočky, t.j. sám žalovaný spôsobil predmetné nejasnosti), a následne označenie žalovaného upravila/upresnila (č.l. 43 spisu).

11..Dovolačí súd konštatuje, že postup súdov nižších stupňov bol súladný s ustanoveniami § 129, 132,133,134,a 161 CSP .Odvolací súd v napadnutom rozsudku vychádzal so zaužívanej praxe najvyšších súdnych autorít, keď dôsledne rozlišoval medzi nedostatkom procesnej podmienky a vadou žaloby ako navzájom nezameniteľnými pojmami procesného práva, samostatne upravenými, ktoré majú odlišné dôsledky a s ktorými sa spája aj rozdielny postup súdu. Nedostatok procesnej podmienky nie je vadou žaloby z hľadiska jej správnosti či úplnosti a vada žaloby naopak nepredstavuje nedostatok procesnej podmienky. Nesprávnosť alebo neúplnosť označenia strany sporu v žalobe je dôvodom pre postup podľa § 129 C.s.p. (por. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2006 sp. zn. 4 Cdo 143/2006, z 13. augusta 2018 sp.zn. 4Cdo 124/2017).

11.1. Judikatúra najvyššieho súdu je v postupe súdu pri odstraňovaní väd žaloby dlhodobo konštantná. Aj za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku , v ktorom ustanovenie § 43 plnilo úlohu terajšieho ustanovenia § 129 CSP platilo, že ak zo žaloby vyplýva zjavný rozpor medzi skutkovým a jej právnym odôvodnením ,vedený rozpor mal za následok nezrozumiteľnosť žaloby vo forme neurčitého nepresného označenia žalovaného subjektu. V zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. bolo vždy povinnosťou súdu prvého stupňa uznesením vyzvať žalobcu na odstránenie tejto vady žaloby v určenej lehote a poučiť ho, ako treba vadu v označení žalovaného vykonať(3Cdo 241/2012).

11.2.V tejto súvislosti judikoval aj ústavný súd , že výklad a používanie § 43 ods. 1 a 2 O.s.p. musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecný súd musí vykladať a používať citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Interpretáciou a používaním tohto ustanovenia nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov § 1 O.s.p.). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 O.s.p.). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Sám Občiansky súdny poriadok to vyjadruje tak, že umožňuje odmietnuť podanie podľa § 43 ods. 2 len vtedy, ak v konaní nemožno pre nedostatky podania pokračovať. Pokračovanie v konaní treba chápať ako možnosť súdu konať a rozhodovať bez zásadnejších prekážok, akými sú neodstrániteľné alebo neodstránené nedostatky podaní (viď Nález Ústavného súdu z 28. septembra 2008 sp. II. ÚS 154/08 a zo 14. septembra 2011 sp. zn. I. ÚS 361/2010).

12..Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zrejmé, že označenie žalovanej bolo nejasné, keď žalobkyňa za žalovanú označil síce CETELEM SLOVENSKO a.s., Panenská 7, 812 36 Bratislava, IČO: 35 787 783, právny nástupca: BNP PARIBAS PERSONÁL FINANCE SA pobočka zahraničnej banky, so sídlom Karadžičova 2, 821 08 Bratislava, IČO: 47 258 713.) , po doručení vyjadrenia zo strany žalovaného však podaním z 14.8.2017 (č.l. 47) doplnila označenie žalovaného ako BNP PARIBAS

PERSONAL FINANCE SA, so sídlom Boulevard Haussmann 1, Paríž 750 09 Francúzska republika, zapísaná v parížskom Registri obchodu a spoločností pod č. 54209790, konajúca v Slovenskej republike prostredníctvom, BNP PARIBAS PERSONÁL FINANCE SA pobočka zahraničnej banky, so sídlom Karadžičova 2, 821 08 Bratislava, IČO: 47 258 713, ktorá je subjektom s procesnou subjektivitou. V dôsledku tohto podania už postup podľa § 129 CSP zo strany súdu nebol potrebný.

13. V danom prípade v konaní vystupoval subjekt na strane žalovaného, ktorý mal procesnú subjektivitu, a preto vadu v zmysle § 420 písm. b/ CSP vytýka dovolateľ nedôvodne. Z uvedeného vyplýva, že súd sa nedopustil ani nesprávneho procesného postupu, jeho rozhodnutie je súladné so zaužívanou praxou najvyšších súdnych autorít, a preto je nedôvodná aj dovolateľova námietka, týkajúca sa dovolacieho dôvodu podľa § 240 písm. f/CSP..

14. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné, a preto ho zamietol podľa §448 CSP.

15. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal lebo jej žiadne trovy nevznikli (por. R 72/2018).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.